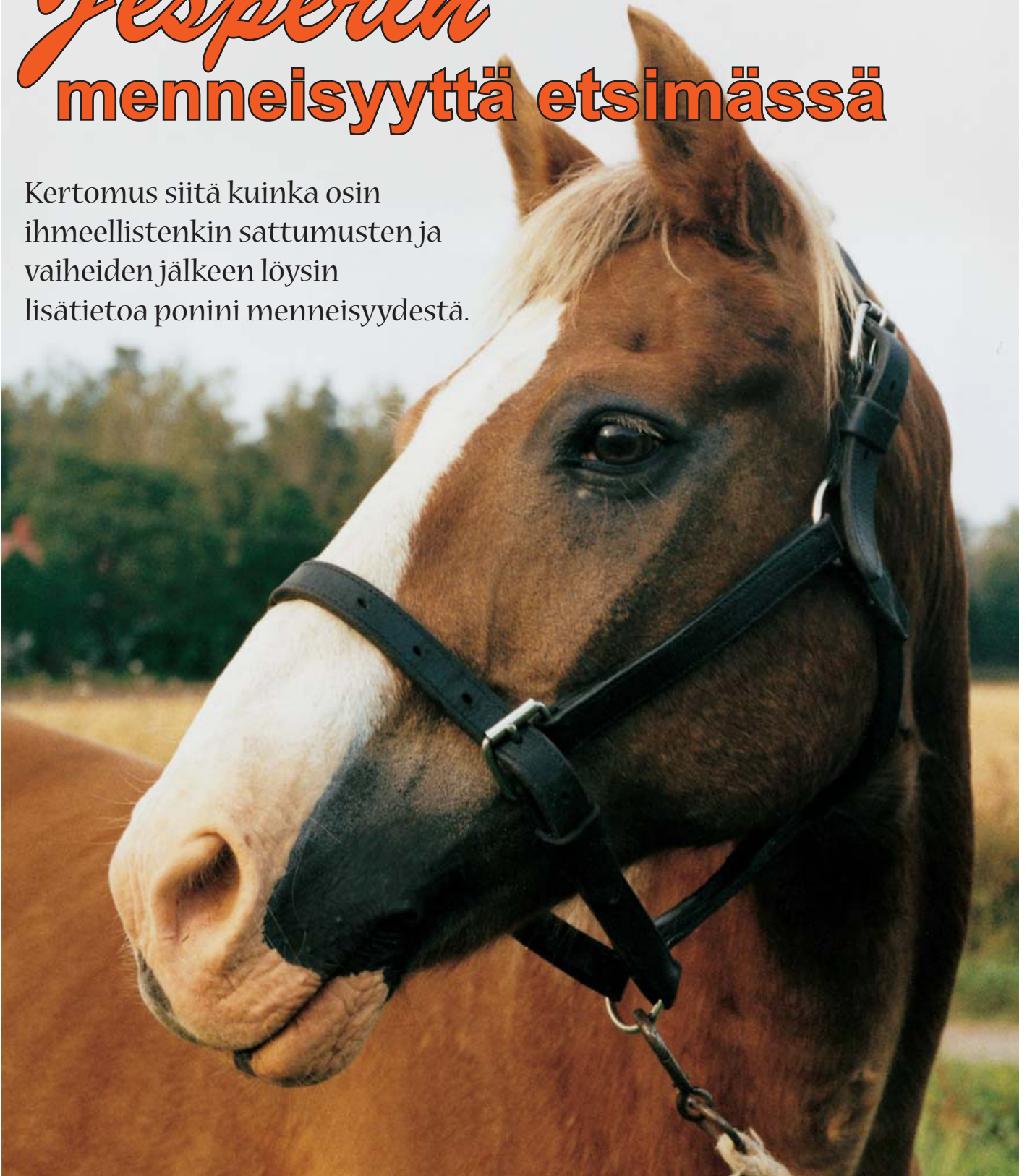

Jesperin menneisyyttä etsimässä

Kertomus siitä kuinka osin ihmeellistenkin sattumusten ja vaiheiden jälkeen löysin lisätietoa ponini menneisyydestä.

Jesperin menneisyyden etsimisessä kului aikaa, mutta se oli vaivan arvoista.

Ponini Jesperin ja minun yhteinen tarina on varsin pitkä, tunnemme toisemme jo niiltä ajoilta kun Jesper tuotiin Suomeen ja Kilon tallin

ratsastuskoululle, kesällä 1986. Kävin silloin Kilon tallilla paljon ja keväällä 1987 sain vihdoin myös aloittaa ratsastustunnit. Sattumalta minusta on siltä keväältä kuva juuri Jesperin se-

lässä. En kuitenkaan koskaan kiintynyt siihen sen kummemmin, ja lisäksi kävin ihan muilla talleilla 1990-2000, jona aikana käväisin Kilossa alle kerran vuodessa kurkkaamassa mitä

vanhoille tutuille kuuluu. Ei siellä enää vuonna 2000 enää tuttuja ja paljon ollutkaan, kun ryhdyin taas vuosien vuokrailun jälkeen tuntiratsastajaksi. Mutta Jesper oli, tässä vaiheessa siis takana jo 14 vuotta samalla ratsastuskoululla.

Jesper olikin pärjännyt hyvin, ja sitä kuvailtiin luottohepäksi. Pientä kiukkua alkoi jo olla, mutta mitenkään oikeasti ilkeä se ei ollut ja tunteilla hyvin kuuliainen. Vielä tässäkin vaiheessa en mitenkään kiinnittänyt siihen huomiota, hieman ehkä säälihtelin pitkästä uraa. Yhden kauden ratsastettuani päätin kokeilla muita talleja, mutta kävin vielä elokuussa katsomassa tuttuni estekurssia. Tällöin korviin kantautui huhu – Jesperin ura ratsastuskoululla alkoi olla lopuiltaan. Olihan poni jo 19-vuotias, ja viidentoista työvuoden jälkeen ansainnut levon. Sitä ei oltu aikeissakaan myydä, sillä vanhan hevosen myyntiin liittyy aina riskejä, ja varsinkin Jesperin kohdalla niitä haluttiin välttää ja olla

varmoja siitä että sillä on hyvä olla loppuun asti.

Heräteostos kannatti

Heräteostohan siitä tuli, vaati puolen tunnin laskimen naputeltua ja parin tunnin ympäröityä puhumista ja vielä muutaman kuukauden odottelun. Ei sitä heti annettu, ensin piti löytää sopiva korvaaja tilalle. Mutta lopulta sen sain ja kohta on kolme vuotta täynnä. Poni on terve kuin pukki, tammikuussa tulee 23 vuotta täyteen. Ostohetkellä sain rekisterikirjan käteen, mutta sen tiedot olivat hyvin suppeat: maahantuotu Hollannista ja rekisteröity 20.10.1986. Eläinlääkäri arvioi iän tuolloin neljäksi vuodeksi. Kun Jesperin nimipäivä vielä osuu rekisteröintipäivälle (ihmisten nimipäiväkalenterissa) heräsi vahva epäily, että sekin on annettu vasta siinä. Näihin tietoihin oli siis tyydyttävä.

Kesällä 2002 teimme ponin kanssa vaelluksen ratsain kotitaloilta Sipoosta tuttuun luon-

Lopelle ja takaisin. Koska halusin suunnitella asian kunnolla ja riskittömästi ajoin reitin autolla etukäteen ja sovin yösiat. Kyttäjällähän on toki isot kartanon tallit, mutta hain tietenkin mieluummin pienempää paikkaa. Siispä ajelin niillä main autolla edestakaisin kunnes havaitsin vuonohevosen ja kärryt kulke- massa tienviertä – heiltähän sopii kysyä pikkutallien koordinaatteja. Kydyssä olivat Kirsti ja Liisa Lajunen, jotka sattumalta asuivat vuonohevosiin ihan vieressä ja ystävällisesti tarjosivat myös yösiat. Kerroin sitten hieman minkälaisella hepalla aion liikkua, mainitsin nimen ja Kilonkin.

Pari viikkoa myöhemmin sitten yövyttiin siellä. Kävi ilmi, että Liisalla on vuonohevosten lisäksi puoliverinen, joka asuu muualla tallilla. Samalla tallilla vaikuttaa Liisan hyvä tuttu, Linda Eklund, ja Liisa oli sitten maininnut että Kilon vanha tuntiheppa Jesper on tulossa yökyllään. Niin tämä Linda oli kuin olikin Jesperin maahantuotoja vuodelta 1986! Ja hän vielä muistikin Jesperin ja maahantuontiin liittyneet tapahtumat ihan hyvin, vaikka aikaa oli tässä vaiheessa kulunut 16 vuotta.

Päästään jäljille

Syksymällä mieheni aloitti työt valtioneuvoston arkistossa ja lehmiä maahantuontipapereita penkoessaan keksi, että Jesperinkin paperit voisi löytyä. Paitsi ettei ollut tietoa oliko Jesperillä nimi tullessaan, eikä paljon muutakaan paitsi ajankohta. Soitin siis Lindalle kysyäkseen mm. onko maahantuonti suoritettu jonkun yrityksen nimissä. Kävi ilmi että hän muisti ponin erinomaisen hyvin ja hän kertoi seuraavaa: Lindalla oli tarkoitus tuoda maahan muutama hevonen, ja hän sopinut näistä Theo Weusthof –nimisen kauppiaan kanssa, joka vaikutti Hollannissa, Rossumin kylässä. Theolta Linda oli sitten saanut vinkin myös myytävänä olevasta ponista. Linda oli koeratsastanut se, todennut kiltiksi ja nöyräksi, vaikkakin aika osaamattomaksi, ja ottanut sen samaan satsiin ja Suomeen. Poni oli ollut ilmeisesti perheen poni, Linda muisti että asiaa hoiti vanha mies, muttei ollut ihan varma oliko paikalla lapsia tai muita hevosiä (esim emää). Poni siis ostettiin erikseen yksityiseltä, sillä Weusthof välitti vain isoja hevosiä.

- Jos olisin kyseisessä kylässä osaisin talolle mistä Jesper myytiin, sanoi Linda.

- Soitan sinulle sitten kun

olemme siellä” sanoin minä.

Linda mainitsi, että Theon poika Mark Weusthof ajaa neivallajakkoo World Cup –tasolla, ja tämän nimen avulla kylä olikin helppo paikallistaa. Onneksi näin, sillä Hollannissa on ainakin toinen Rossum, joka on isompi ja näkyy useimmilla kartoilla, toisin kuin tämä ponin alkukoti. Maahantuontipaperitkin löytyivät, tosin ihan käsiselauksella. Kävi ilmi että Jesperin nimi oli jo Jesper siinä kohtaa, mutta oli myös mahdollista että nimi oli Lindan antama ennen maahantuontia. Samassa erässä Kilon tuli kaksi puoliveristä, jotka kuitenkin myytiin yksityisiksi jo vuoden sisään maahantulostaan, Jesperin uran ollessa vasta aluillaan.

Jesperin kotikylässä

Niinpä ryhdyin suunnittelemaan automatkaa Eurooppaan, yhtenä matkakohteena Rossum. Kesä 2003 ei vielä sopinut, mutta syyskuussa 2004 päästiin vihdoin matkaan. Soitin vielä Lindalta lisätietoja, mutta hän sanoi että talot ovat kaikki saman näköisiä, että on mahdollon puhelimessa neuvoa tietä kuitenkin. Tehtävä vaikutti siis aika mahdottomalta, olihan tapauksesta jo 18 (!) vuotta, ja eväät aika hatarat: ”vanha mies”, kylän nimi (ja varmuus että sieltä se kyllä on kotoisin) sekä valokuvia. Hevosen nimestäkään ei varmuutta.

Mutta yrittänyt ei laiteta. Saavuimme kylään sunnuntaina 5.9 puolenpäivän jälkeen (matkassa minä ja mieheni). Ruoan ääressä hioimme strategiamme, joka oli hyvin yksikertainen: Kun löydetään joka heppa tai talli soitetaan ovikelloa ja ryhdytään kyselemään. Kylä on onneksi pieni ja helposti hahmoteltava, yksi pääkatu, kävelykatu, kauppa ja huoltoasema. Pääkadun varrella, heti keskustan tuntumassa olikin pari aitausta, sisältäen muutaman hevosen ja shetlanninponin. Aitauksista pohjoiseen oli talo jonka pihassa traileri. Kukaan ei kuitenkaan ollut kotona joten kokeiltiin etelänaapuria. Valitettavasti hän ei puhunut mitään kieltä (englanti, saksa, ranska) joita olisimme hallinneet, mutta ruutuvihon ja sanojen pony export Rossum -> Finland 1986 saimme jopa hieman kommunikoi-tua, kunnes kävi ilmi, etteivät viereiset hevoset liittyneet häneen mitenkään, eikä hän ollut muutenkaan hevosihmisiä. Auttoi toki mielellään.

Traileritalossa ei edelleenkaan

Jesper pilttuussa Kilossa vuonna 1996.

oltu kotona. Siispä jatkoimme pääkadun päähän asti, mistä löysimme vielä friisiläisen tammän. Pohjoispuolella oli maatila, ja pidimme melko varmana että tamma liittyi siihen. Kuitenkaan sielläkään ei oltu kotona joten yritimme taas etelään, vaikka vain kysyäksemme missä kaikki ovat? Smellinkit osasivat hyvin englantia. Ymmärsimme nyt kysyä ovatko he hevosihmisiä.

Eivät olleet mutta kysyivät silti mitä asia koskee ja kutsuivat sisään. "On niin kaunis ilma, että kaikki ovat varmaan ulkoilemassa". Niinpä tietenkin, oli lähes 30 ° C ja aurinko paistoi, mikä olikin tervetullutta Suomen kesän jälkeen. Jolanda ja Willy innostuivat oikein ongelmattamme ja autoivat soittelemalla pitkin kylää, mutteivät kyllä saaneet oikein ketään kiinni.

Pyysivät kuitenkin vielä ponin kuvat ja yhteystietoni itselleen, jos jotain vielä kävisi ilmi. Lisäksi saimme Siemerinkien osoitteen, jotka ovat hevosihmisiä ja ehkä illemmalla kotona.

Odottelu jatkuu

Varasimme siis tässä välissä hotellin itsellemme vähän matkan päästä (alueella, kuten ko-

ko Hollanissa, oli paljon hevosia ja mm aamiaispöytäankin näkyi laidun), ja palasimme iltakuuden jälkeen Rossumiin. Siemerinkit asuivat muutaman metrin pääkadusta itään, ja heillä oli pihassa pieni talli, kenttä ja tarhat. Olivat olleet estekilpailuissa, ja Maria oli voittanutkin jonkun luokan. Meidän ja ongelmamme vastaanotto oli täälläkin erittäin lämmin, ja meidät istutettiin virvoitusjuomat kourassa pihatuo-leihin sillä välin kun Maria ja Paul soittelivat. Vaikkemme Hollantia osaakaan ymmärsimme aina sanan sieltä toisen täältä ja saatoimme hyvin kuvitella puhelujen sisällön.

- No minulla on tässä kaksi ihmistä Suomesta saakka jotka etsivät hevosensa menneisyyttä... niin, vuonna 1986... joo, tämä on tällainen aika vaalean ruskea ja valkoinen harja ja häntä. Paljon valkoista päässä... olisiko jotain sukkaa... sanooko mitään?

Lopulta tärppäsi.

- Ei ihan varma mutta ehkä, sanoi Maria ja ajoimme lähi-tallille. Tallilta löytyi ruohokentän, maneesin, karsinoiden ja isohkon navetan (jossa lehmiä) lisäksi vanha mies, joka nosti piirongin päältä valokuvan ja pyyhkäisi pölyt lasista. Kuvassa on vastasyntynyt varsa. Leveä laukki täsmää, mutta yli polven menvä sukka on jo liikaa. Maria vielä haastatteli setää tovin, mutta lopulta palasimme tyhjin käsin. Vielä muutama puhelu mutta vesiperä. Ystävällisesti esittelivät vielä tallin ja hevoset. Olin itse niin pöllämystynyt tästä avuliaisuudesta ja viitseliäisyydestä että yhteystiedot jäivät antamatta. Mutta päätimme laittaa kiitoskortin ja suklaapaketin postiin, siinä voisi sitten vielä laittaa tiedotkin mukaan, jos jotain vaikka kävisi ilmi. No, ihmevän se olisi ollut jos jotain olisi löytynyt.

Suunnitelmat uusiksi

Maanantaina jatkoimme matkaa etelään, matkasuunnitelma oli suurinpiirtein: Hollanti – Belgia – Ranska – Sveitsi – Itävalta – Tseki – (Itä-)Saksa, eli vastapäivään ympyrä. Ehdimme melkein Grenobleen kun puhelin tiistaina soi: "Taisin löytää hevosenne". Willy Smellink oli ottanut asiamme omakseen ja soitellut muutamia puheluja mm vanhoille hevosyhdistyksen vetäjille, ja lopulta varmistanut asian valokuvatunnistuksella. Näin menivät suunnitelmat uusiksi. Sveitsissä oli tuttuja jotka

Jelle ja Paul Vos talonsa eli Jesperin ex-kodin edessä.

Rossumin pääkatu.

Minä ja Jesper Kilossa toukokuussa 1987.

kävimme vielä tapaamassa, mutta paluu tapahtuikin banaanina eikä ympyränä, eli Atlantin rantaa myöten ja keskiviikkona 15.9 olimme taas Rossumissa. Smellinkit ottivat meidät iloisesti vastaan ja kahvit juotuamme suunnistimme Jesperin ex-kotiin. Jo tässä vaiheessa tosin harmillisesti oli käynyt ilmi, että ihan syntymäkodista ei ollut kyse.

Talo sijaitsi hieman pääkadusta länteen, poikkikadulla jota pitkin olimme jo muutamaan otteeseen ajaneet, tietämättä että ohitimme Jesperin ex-kodin. Meitä olivat vastassa Paul ja Jelle Vos, Jesper oli ollut heidän tyttärensä heppa vuosina 1984-1986. Perheellä eli alunperin ollut hevosta, mutta Rimke-tyttären ollessa vajaa 10-vuotias oli naapurin setä todennut että täytyyhän tytöllä ponilla! Ja eräänä päivänä hän oli seisonut Vosien etuovella valkoinen shetlanninponi narussa. Poni talutettiin talon eteisen ja keittiön läpi takapihalle ja siitä lähtien talossa oli poni. Ponia

vaihdettiin noin parin vuoden välein, shettis vaihdettiin welsh-tammaan, joka vaihdettiin edelleen aina edellistä isompaan ja lopulta eräs tamma vaihdettiin Denekampissa hevoskauppialtaan nimettömään isoon liinakkoponiin. Tämä oli perheen viides hevonen.

Nimi jalkapalloilijalta

Paul nimesi sitten ponin Jesperiksi Ajaxissa pelanneen tanskalaisen Jesper Olsenin mukaan. Jesper oli siis tässä vaiheessa kaksivuotias. Harmillisesti jäljet päättyvät tähän, hevoskauppias oli ostanut Jesperin nimettömänä ja paperittomana Denekampin hevosmarkkinoilta vuonna 1984. Haflingerverta kyllä epäilivät. Itselleni se ei ollut tullut mieleen, onhan ltävalta aikalailta eri suunnalla, ja useimmat haflinger-risteytyksetkin, joita Suomessa olen tavannut, ovat olleet ltä-Saksasta. Kuitenkin nyt Hollanissa käydessäni näin, että haflingereita oli siellä reilusti, joten varmasti

oletuksessa on perää.

Jesper oli jo 2-vuotiaana hyvin kiltti ja rauhallinen, perheen isä kertoi että pelkäsi hevosta noin yleensä, muttei koskaan Jesperiä. Rimke oli näihin aikoihin 15-17-vuotias ja vanhemmat kertoivat hänen jutelleen Jesperille aina kovasti, ja Jesperhän kuuntelee kyllä hyvin. Rimke ratsutti Jesperiä itse, mutta sillä ei koskaan ajettu. Pääosin taisivat maastoilla, mutta välillä hypittiin esteitä tai mentiin koulu. Jesper asui Vosien talon takana, sille oli vuokrattu maapläntti maanviljelijänaapurilta, ja rakennettu siihen jonkinlainen talli. Oma kenttä ei ollut, mutta kylän ratsastusyhdistyksen kautta saattoi käyttää kenttiä ja maneesiakin lähiympäristössä. Nykyisin Belgiaa edustava Jos Lansink on myös kotoisin tästä kylästä, ja Paul Vos oli aiemmin toiminut ala-asteen opettajana muun muassa hänelle. Joka lauantai-aamu Jesper ja Rimke kävivät tunneilla lähimaneesissa ja välillä myös Jos oli samalla tunnilla!

Rimke venähti tässä välissä aika lailla ja pian Jesperkin kävi pieneksi. Tallirakennelmassa ei kuitenkaan ollut isolle hevoselle tilaa, joten Jesperin myytyään

Rimke lopetti ratsastuksen eikä perheellä ole ollut hevoskosketusta sen koomin. Tässä valossa on auttajiltamme melkoinen urotyö löytää ko perhe, kun todella mitään hevoskytköstä sinne ei enää ollut, kuuteentoista vuoteen (Rimke on nyt 35 ja kolmen lapsen äiti). Samoin Paul ja Jelle olivat kyllä alkuun hieman hämillään, vaikkakin iloisia vierailustamme, he kun eivät ehkä kauheasti olleet pohdiskelleet minkään hevosensa elämän jatkoa, ja että ihan Suomesta asti tullaan etsimään?

Faktaa emme siis valitettavasti löytäneet, mutta muuta tietoa ja anekdootteja kuitenkin, harvalla tuontihevosen omistajalla on mitään tietoa hevonsensa vaiheista ex-kotimaassa. Tai muutenkaan tietoa kaikista elämänvaiheista, jonka osalta Jesperillä tietenkin yksinkertaistaa pitkä ratsastuskoulu-ura, joka on helppo todeta. Sattumalla on kuitenkin ollut sormensa pelissä useampaan otteeseen, siinä että ylipäänsä päätin ostaa Jesperin, Kytäjän yösijan kohdalla ja vielä siinä että ei-hevosihmisten ovikellonpimputus tuotti lopulta tulosta. Kannatti yrittää! •